

แนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ดร.สุเมธ ตันติเวชกุล
เลขาธิการมูลนิธิชัยพัฒนา

สถานการณ์ก่อนมีแผนพัฒนาประเทศ

- ในอดีตเป็นสังคมเกษตรกรรม อุดมสมบูรณ์
- สงครามโลกครั้งที่ 2 สิ้นสุด ประเทศไทยประสบภาวะวิกฤตทางการเงิน
- เริ่มระบบทุนนิยมแห่งชาติ
- ตั้งสภาเศรษฐกิจ ปี พ.ศ. 2493
- ธนาคารโลกเสนอให้รัฐบาลไทยจัดตั้งหน่วยงานวางแผนเศรษฐกิจ

มุ่งหวังให้ประเทศเป็น NICS

อยากเป็นเสือตัวที่ 5

มุ่งอุตสาหกรรมอย่างรวดเร็ว

มุ่งอุตสาหกรรม ต้องพึ่ง

- เงินกู้
- ซื้อเทคโนโลยี
- ต่างชาติบริหาร
- พึ่งส่งออก
- เราเพียงเอา ดิน น้ำ ลม ไฟ แรงงานราคาถูกไปลงทุนด้วย

สรุปแผนฯ 1 – แผนฯ 6

- การวางแผนเป็นแบบ TOP DOWN
- เน้นการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ
- แนวทางการพัฒนาเป็นแบบแยกส่วน

สิ้นสุดแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 7

เศรษฐกิจดี สังคมมีปัญหา การพัฒนาไม่ยั่งยืน

แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540-2544)

- วางแผนโดยให้ประชาชนมีส่วนร่วม
- เป็นแผนชี้นำทิศทางการพัฒนา
- ให้คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา
- พัฒนาแบบบูรณาการ
- สร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างรัฐกับประชาชน

สรุปแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 9 - 12

- ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวทางในการพัฒนา

พ.ศ.2540 - วิกฤตต้มยำกุ้ง

สาเหตุ – วิกฤตต้มยำกุ้ง

- 1.การขาดดุลบัญชีเดินสะพัด ปี 1996 ประเทศไทยต้อง
ประสบปัญหาการขาดดุลบัญชีเดินสะพัดถึง 14,350 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ซึ่งเป็นผลมาจากการส่งออกที่หดตัวลง
1.9% จากที่เคยขยายตัวสูงในปีก่อนหน้านี้ถึง 24.82%
- 2.ปัญหาหนี้ต่างประเทศ
- 3.การลงทุนเกินตัว และฟองสบู่ในธุรกิจอสังหาริมทรัพย์

สาเหตุ – วิกฤตต้มยำกุ้ง

- 4.สถาบันการเงิน ธนาคารมีปัญหาสภาพคล่อง NPL พุ่งขึ้นสูง โดยสูงสุดที่ 52.3% ของสินเชื่รวม
- 5.ความไม่มีประสิทธิภาพในการดำเนินนโยบาย การเคลื่อนย้ายเงินทุนอย่างเสรี โดยไม่มีการเตรียมความพร้อม หรือกำกับดูแลอย่างมีประสิทธิภาพ
- 6.การโจมตีค่าเงินบาทของนักลงทุนต่างชาติ โดยตั้งเป็นกองทุนมีชื่อเรียกว่า Hedge Funds

รัฐบาลประกาศ ลอยตัวค่าเงินบาท - 2 กรกฎาคม 2540 (1997)

	ก่อนลอยตัวเงินบาท	หลังลอยตัวเงินบาท
อัตราแลกเปลี่ยนค่าเงินบาท	25 บ./ดอลลาร์	56 บ./ดอลลาร์ (สูงสุด ม.ค. 2541)
GDP	ปี 2539 (1996) 10.1% ปี 2540 (1997) 2.6%	ปี 2541 (1998) -2.2%
ดัชนีตลาดหุ้น	1,410.33 จุด (สูงสุด ม.ค. 2539)	207 จุด (ต่ำสุด ก.ย. 2541)
หนี้เสียธนาคารพาณิชย์	2.5 ล้านล้านบาท	
สถาบันการเงิน 58 แห่ง ถูก ระงับชั่วคราว สร้างความ เสียหาย	5.33 แสนล้านบาท	ที่มา: บีบีซีไทยรวบรวม

สภาพสังคมไทยในปัจจุบัน

- ประเทศไทยมีความเจริญทางวัตถุอย่างรวดเร็ว แต่เกิดความเสื่อมทางจิตใจ
- ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรมลงอย่างมากและรวดเร็ว
- ความเหลื่อมล้ำระหว่างคนรวยและคนจนมีมากยิ่งขึ้น - รวยกระจุกจนกระจาย
- ความเจริญอยู่แต่ในเมืองใหญ่ ทำให้คนชนบทอพยพเข้าสู่เมือง เกิดปัญหาตามมาทั้งในชนบทและในเมือง

สภาพสังคมไทยในปัจจุบัน

- ระบบราชการปรับสภาพไม่ทันกับปัญหาทางสังคมที่ซับซ้อน ความเสื่อมศักดิ์ศรีของระบบราชการ คอรัปชั่น ขาดคุณธรรม จริยธรรม
- คนส่วนใหญ่ยังปรับตัวไม่ทันภาคเทคโนโลยีใหม่ๆ ที่เข้ามาสู่ประเทศไทยอย่างรวดเร็ว
- ระบบการศึกษาที่ขาดการสอนให้ฝึกคิดวิเคราะห์ การแก่งแย่งแข่งขัน การกระจายโอกาสทางการศึกษาไม่เท่าเทียมกัน
- การเมือง ขาดเสถียรภาพทางการเมือง การทุจริต คนดีมีความสามารถเข้าสู่การเมืองได้ยาก

ทำไม เศรษฐกิจพอเพียง

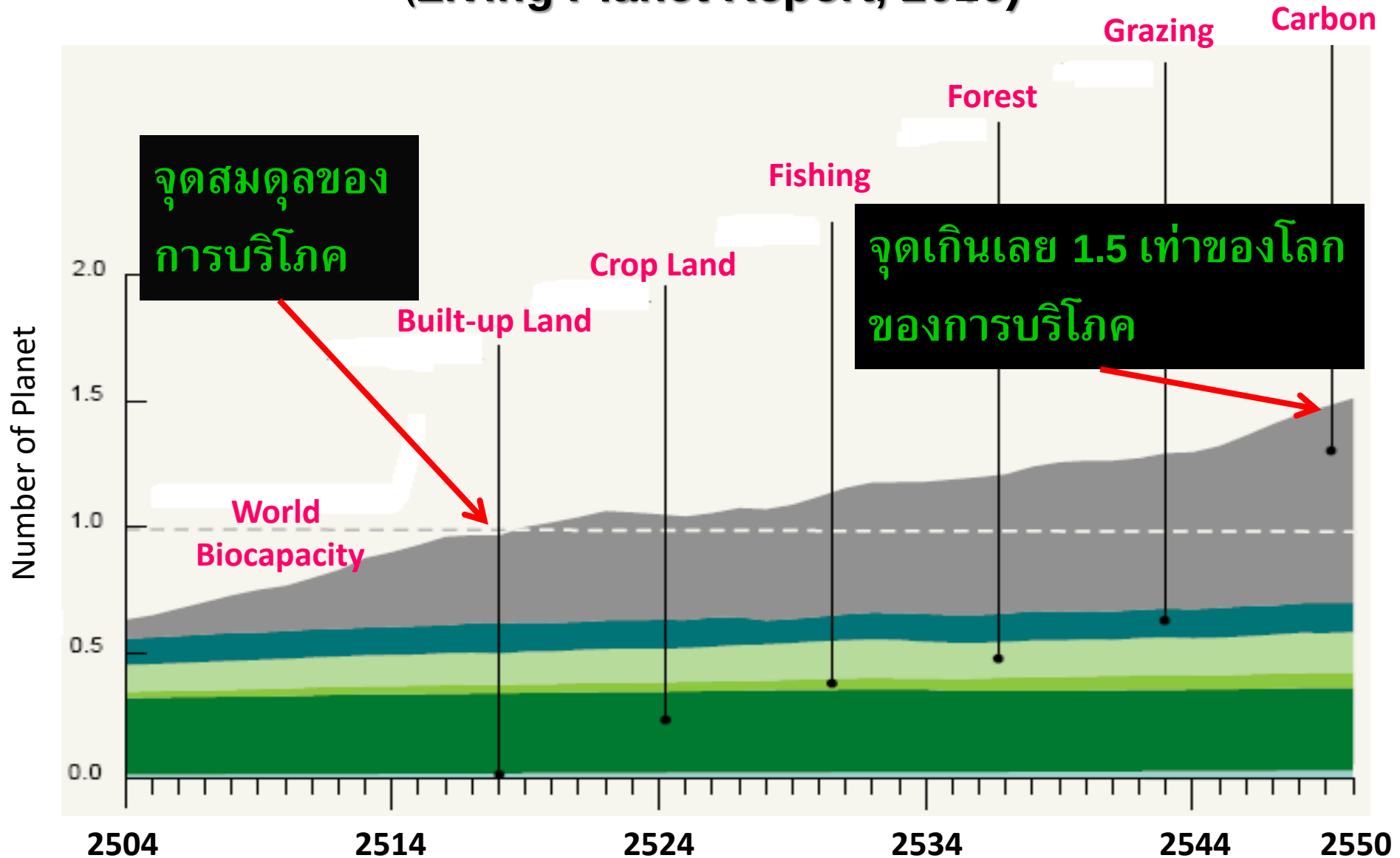

ปัญหาของโลก เกิดจากการบริโภค ที่เกินพอดี

มนุษย์บริโภคทรัพยากรเกินขีดจำกัด

(Living Planet Report, 2010)

ประเทศที่พัฒนาแล้วบริโภคมาก

(Living Planet Report, 2010)

มีการคาดการณ์ว่าในปี 2573 และ 2593
การบริโภคจะเพิ่มขึ้นเป็น 2 และ 2.8 เท่า
ของโลก ซึ่งหมายถึงเราจะต้องมีโลก
2-3 ใบ จึงจะพอเพียง

Key

OECD

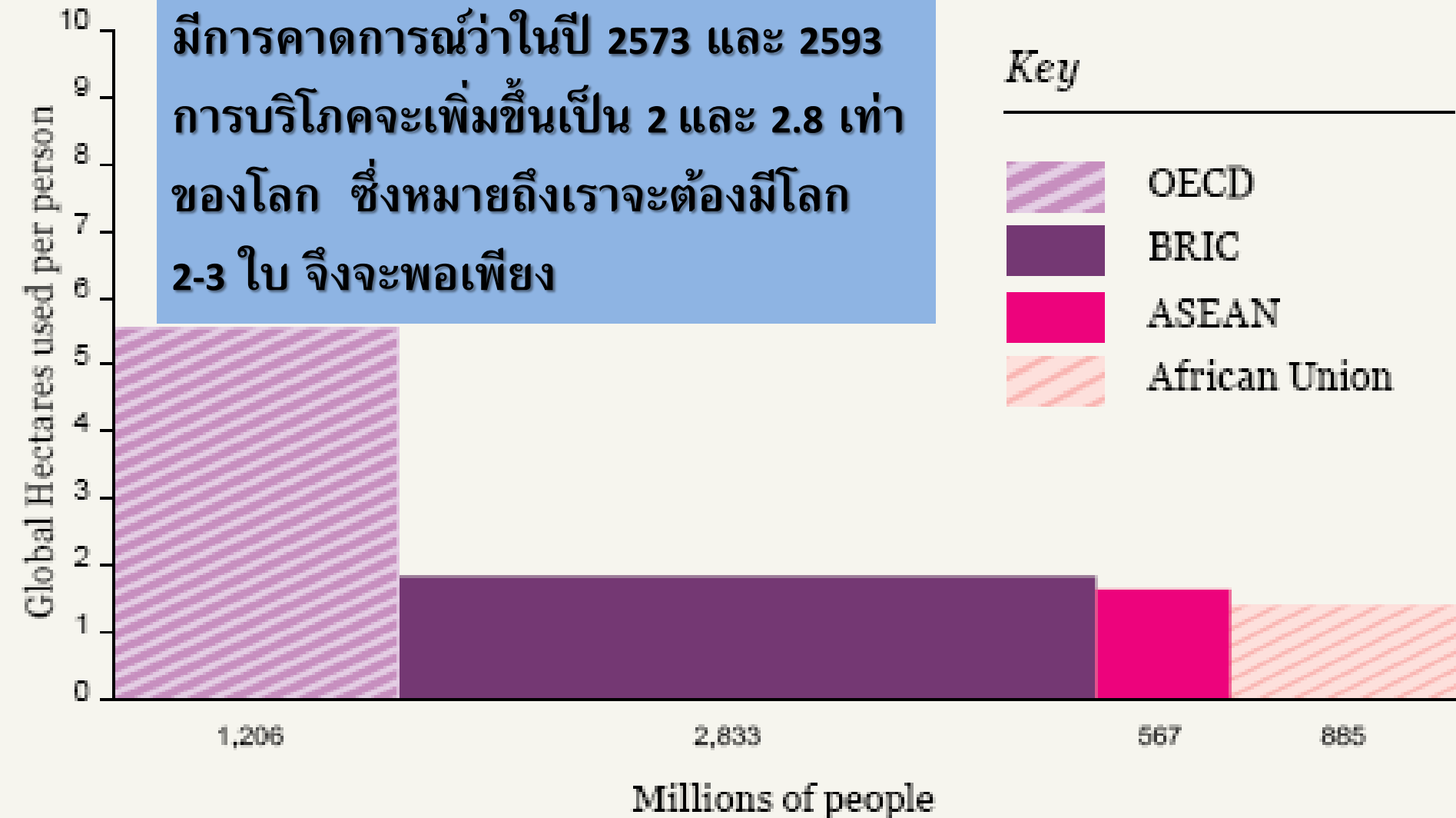
BRIC

ASEAN

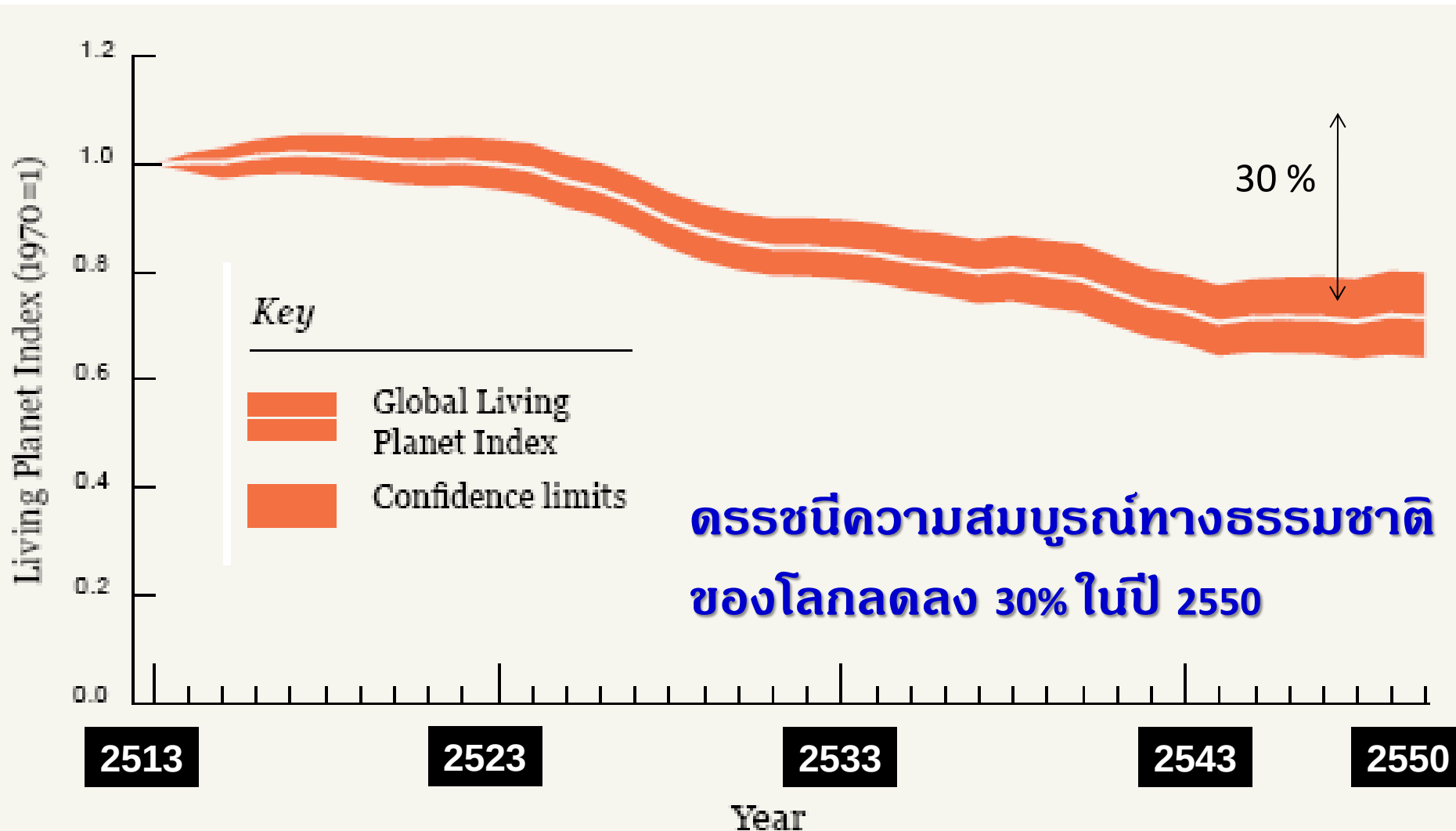

African Union

การบริโภคทรัพยากรอย่างฟุ่มเฟือย ทำให้ดัชนีความสมบูรณ์ทางธรรมชาติของโลกลดลง

(Living Planet Report, 2010)

มนุษย์ต้องเปลี่ยนวิธีคิด
เพื่อนำไปสู่ความมั่นคงยั่งยืนของชีวิต

แนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน

- คือ การพัฒนาที่มีความสมดุลระหว่างเศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม
- **Back to Basic**
- **Small is beautiful**
- **Green Technology**
- **Slow Life**
- **Simplicity**
- **Zero Waste**
- สมดุล มั่นคง ยั่งยืน

SUSTAINABLE DEVELOPMENT GOALS

1 NO POVERTY

2 ZERO HUNGER

3 GOOD HEALTH AND WELL-BEING

4 QUALITY EDUCATION

5 GENDER EQUALITY

6 CLEAN WATER AND SANITATION

7 AFFORDABLE AND CLEAN ENERGY

8 DECENT WORK AND ECONOMIC GROWTH

9 INDUSTRY, INNOVATION AND INFRASTRUCTURE

10 REDUCED INEQUALITIES

11 SUSTAINABLE CITIES AND COMMUNITIES

12 RESPONSIBLE CONSUMPTION AND PRODUCTION

13 CLIMATE ACTION

14 LIFE BELOW WATER

15 LIFE ON LAND

16 PEACE, JUSTICE AND STRONG INSTITUTIONS

17 PARTNERSHIPS FOR THE GOALS

SUSTAINABLE
DEVELOPMENT
GOALS

UN 2015

เศรษฐกิจพอเพียง

เศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาชี้ถึงแนวการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของ
ประชาชนในทุกกระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ ทั้งในการ
พัฒนา และบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนา
เศรษฐกิจ เพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ ความพอเพียง หมายถึง ความพอ
ประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี
พอสมควร ต่อการกระทบใด ๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายในภายนอก ทั้งนี้
จะต้องอาศัยความรอบรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำ
วิชาการต่าง ๆ มาใช้ในการวางแผนและการดำเนินการทุกขั้นตอน และขณะเดียวกัน
จะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎี
และนักธุรกิจในทุกระดับ ให้มีสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต และให้ความ
รอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติ ปัญญา และความ
รอบคอบ เพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและ
กว้างขวาง ทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็น
อย่างดี

พัฒนาตามหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียง

ทางสายกลาง

เงื่อนไขความรู้
(รอบรู้ รอบคอบ ระมัดระวัง)

เงื่อนไขคุณธรรม
(ซื่อสัตย์สุจริต ขยันอดทน
สติปัญญา แบ่งปัน)

นำไปสู่

ชีวิต/เศรษฐกิจ/สังคม/สิ่งแวดล้อม

สมดุล/มั่นคง/ยั่งยืน

- ความพอประมาณ -

- ดำเนินงานโดยยึดหลักความพอดี ไม่เบียดเบียนผู้อื่น
- คำนึงถึงทรัพยากรที่มีอยู่ ใช้อย่างคุ้มค่า มีประสิทธิภาพ
- พัฒนาบุคลากรให้ทำงานด้วยความเชี่ยวชาญและเต็มศักยภาพ
- ยั่งยืนบนความสมดุล
- ต้องประเมินตนเองก่อน จึงจะรู้เส้นทางสายกลางของตน

- ความมีเหตุผล -

- อย่าให้กิเลส ความโลภนำทาง ใช้เหตุผลนำทาง
- การบริหารงานด้านต่าง ๆ ต้องมีการศึกษาและวางแผนอย่างรอบคอบ
- พัฒนางานด้านต่าง ๆ ให้เกิดความสะดวกรวดเร็ว เกิดการบริการที่ดี และมีประสิทธิภาพ
- ติดตามผลและพัฒนาปรับปรุงนโยบาย ทั้งในระยะสั้น ระยะยาว เพื่อให้เกิดความสมดุลและยั่งยืน

- ภูมิคุ้มกันที่ดี -

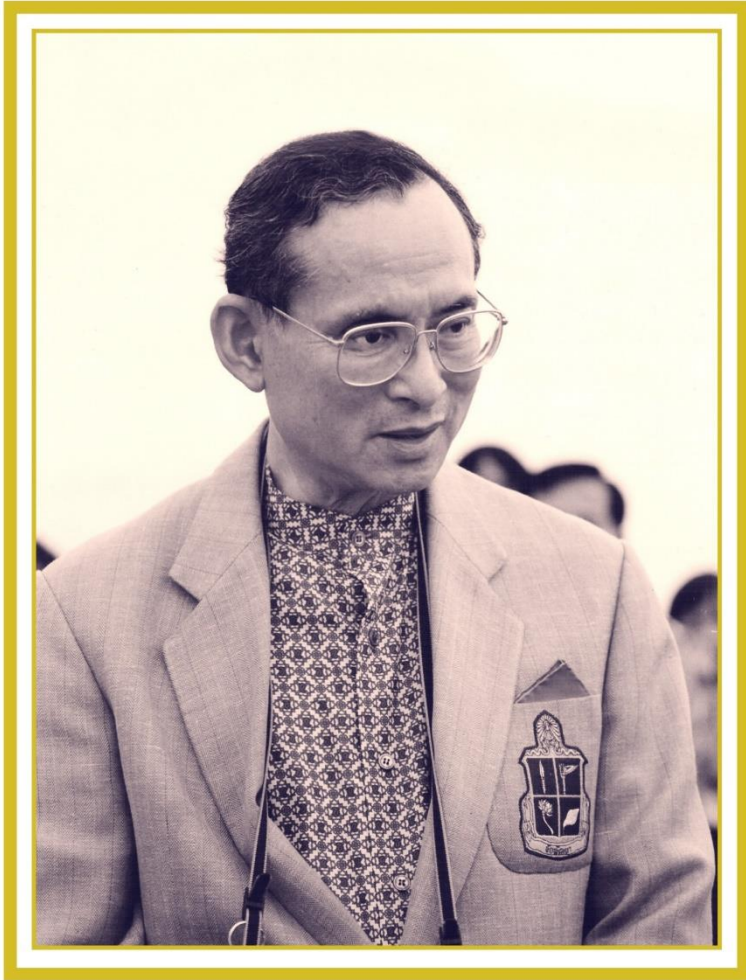
- สร้างความเข้มแข็งในองค์กร โดยใช้ระบบการบริหารจัดการที่ดี
- ผู้บริหารยอมรับและตระหนักถึงความหลากหลายของบุคลากรในองค์กร และบริหารจัดการความแตกต่างนี้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- ให้ความรู้แก่บุคลากร เพื่อให้เกิดความเข้มแข็งในการรับมือกับปัญหา
- บริหารความเสี่ยงอย่างเข้มงวด อย่างประมาท
- ติดตามประเมินผลงานและแก้ไขอย่างเป็นระบบ

- ความรู้ -

- รู้เขา รู้เรา
- ส่งเสริมและพัฒนาความรู้ของบุคลากร เพื่อนำความรู้มาใช้สนับสนุนระบบการทำงาน เช่น การศึกษาดูงาน การฝึกอบรม ฯลฯ
- ให้ข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ หลากหลาย และทั่วถึงแก่คนในองค์กร
- พอเพียง แต่ทันโลก

- คุณธรรม -

- ยึดหลักธรรมาภิบาลในการดำเนินงาน
- เสริมสร้างระบบคุณธรรมในการบริหารงาน บริหารคน
- เสริมสร้างวัฒนธรรมที่ดีขององค์กรในการอยู่ร่วมกัน
- มุ่งให้เห็นถึงประโยชน์ส่วนรวม สร้างเสริมความสามัคคี
ความเพียร และความซื่อสัตย์
- ไม่โกง ไม่ทุจริต

“...เศรษฐกิจพอเพียงเป็น
เสมือนรากฐานของชีวิตรากฐาน
ความมั่นคงของแผ่นดิน เปรียบ
เสมือนเสาเข็มที่ถูกตอกรองรับ
บ้านเรือนตัวอาคารได้นั่นเอง
สิ่งก่อสร้างจะมั่นคงได้ ก็อยู่ที่
เสาเข็ม แต่คนส่วนมากมองไม่เห็น
เสาเข็มและล้มเสาเข็มเสียด้วยซ้ำ
ไป...”

จุดหมายปลายทาง

ประโยชน์สุข

สมดุล - มั่นคง - ยั่งยืน

